

Sanomalehdistö ei vastaa tarkoitustaan, elleivät kaikki kansassa liikkuvat eri vivahdukset vapaasti pääse päivänvaloon. Vasta silloin sanomalehdistö on koko laajuudessaan *mahtava kulttuurin kannattaja, kansan ja ihmiskunnan kasvattaja, jonka vertaista tuskin on toista olemassa*. Sanomalehdistö on todellinen suurvalta, jota suurempaa ja vaikuttavampaa ei ole olemassa.

26. 12. 23.

MUINAISKREIKKALAISTEN URHEILU- JA MUSIIKKIHARRASTUKSET.

»Kaikki katoaa», niin väitetään, mutta tämä on totta ainoastaan hyvin tärkein rajoituksin. Kehitys kulkee eteenpäin ennen perustetulla pohjalla: tämä merkitsee tavallaan jonkinlaista iankaikkisuutta. Yksityiset ihmiset katoavat, kokonaiset kansatkin katoavat niinkään; mutta mitä kunnollista nämä ovat jälkeensä jättäneet, se elää ja vaikuttaa tuleviin sukupolviin.

Sekin kansa, joka suuremmassa määrässä kuin mikään muu entisinä aikoina laski perustuksen sekä ruumilliselle että henkiselle kulttuurille, muinaisen Kreikan kansa, on hävinnyt, mutta sen ihmeelliset ja ihailtavat luomat monen monella kulttuurinalalla eivät ole hävinneet, vaan ne ovat perustuksena koko inhimilliselle kehitykselle. Muinaiskreikkalaiset ovat laskeneet perustuksen m. m. urheilulle ja kaikille taiteen haaroille. Ja nämä urheilun ja taiteen harrastukset ovat sangen läheisessä suhteessa toisiinsa. Minun entinen taiteen opettajani, berliniläinen prof. Furtwängler on sattuvasti lausunut, että »kreikkalaista taidetta on mahdoton ajatella ilman kreikkalaista voimistelua». Egyptiläisen taiteen luomat ihmispatsaat osoittavat liian heikkoa lihasten kehitystä ja babylonilais-assyrialaiset taas

liioittelua tässä suhteessa; ainoastaan kreikkalaiset vartalot näyttävät meille alkuperäisissä, vieläpä alussa kehittymättömissäkin muodoissaan »tuoreutta, voimaa, rohkeutta, tarmoa ja vapautta» tasapuolisesti muodostuneissa lihaksissa: »kreikkalaisten vartalot ovat nyt kerrassaan ihanimmat, mitä kaikkien aikojen taide on luonut». Ja kaikki tämä johtuu taiteellisen luomakyvyn ohessa siitä korkeasta kannasta, jolla voimistelu ja urheilu olivat muinaiskreikkalaisten elämässä.

Voimistelu ja ruuminharjoitukset kuuluivat pääaineisiin kreikkalaisessa kasvatuksessa; toisena pääaineena oli laulu ja soitto, ja näitten ohessa kuului varsinaiseen kasvatukseen ainoastaan luku-, kirjoitus- ja laskutaito. Voimistelua pidettiin niin tärkeänä, että esim. Spartassa nuorison täytyi joka kymmenes päivä tulla tarkastettavaksi, olivatko itsekunkin jänteet kehittyneet urheilun avulla kyllin voimakkaiksi; muuten häntä rangaistiin. Ja tanssikin oli osa urheilua: sekin tarkoitti ruumiin sopusuhtaista kehitystä ja sillä oli vieläpä oma jumalattarensakin Terpsichore, joka oli ikäänkuin velvollinen valvomaan, että rytmiä noudatettiin: toisin sanoen, että sopusuhtaisuutta harjoitettiin tanssissa niinkuin yleensä ruumiin kehittämässä.*) Ylen kuuluisat ovat m. m. muinaiskreikkalaisten olympialaiset kisat, ja voitto niissä oli niin arvossa pidetty, että kun esim. eräs Diagoras sai kolminkertaisen voiton kisoissa, huusi yleisö hänelle:

»Kuole jo, Diagoras!» Kreikkalainen urheilu loi nuo kauniit sopusuhtaiset kreikkalaiset vartalot, ja näin karaistiin kreikkalaisten katse taidetta varten, ja heistä tuli siten ensimmäiset varsinaiset kauneuden harrastajat.

*) Olisi suotavaa, vieläpä hyvinkin suotavaa, että työläisnuoriso, joka pitää — ihan nykyisen tieteen mukaisesti — tanssia lemmen ilmiönä, tästä huolimatta panisi enemmän huolta myöskin tanssin kaunotieteelliselle (esteettiselle) puolelle ja harjoitaisi tanssiessaan sopusuhtaisia, plastillisia liikkeitä.

Mutta mitä on kauneus? Siitä on paljon kiistelty ja sitä selitetty. Minä en tässä tahdo ottaa noita monia eri mielipiteitä tarkastettavaksi; mainitsen ainoastaan, että oman käsitykseni mukaan taide pääasiallisesti puhuu ihmisen tunne-elämälle sekä muodon että sisällyksen kautta, mutta ei yksinomaan toisen tai toisen, ja että suurempi tai vähäisempi kauneudellinen vaikutus riippuu taiteilijan voimakkaasta ja itsenäisestä taiteellisesta henkilöllisyydestä ja mielikuvituksen rikkaudesta. Merkiliistä on, että samalla kuin kreikkalaiset urheilun perusteella loivat taiteen, muinaisen Kreikan suuret filosofit Platon ja Aristoteles ensiksi perustelivat kauneuden teoriankin eli kaunotieteen. Kreikkalaiset laskivat perustuksen veistotaiteelle, rakennustaiteelle, maalaustaiteelle, tanssitaiteelle, draamalliselle taiteelle teatterineen, ja me voimme lisätä koko runoudellekin, sekä musiikille. Sillä vaikka laulu varsinkin kansan lauluna ja, kuten prof. Bücher on osoittanut, työn elähdyttäjänä on hyvinkin vanhaa perua, kohottivat oikeastaan vasta muinaiskreikkalaiset musiikin todelliseksi taiteeksi, m. m. he loivat täydellisen oktaavin. Ja Kreikan ihanteellinen, suuri filosofi Platon väittää suorastaan, että musiikkia ja voimistelua tulee aina harjoittaa yhdessä, koska molemmat täydentävät toisiaan; joka harjoittaa yksin vain voimistelua (urheilua), käy liian kovaluontoiseksi Platon'in käsityksen mukaan; joka yksin antautuu musiikille, tulee liian hentomieliseksi; mutta molemmat yhdessä muodostavat Platonin mielestä välttämättömän perustuksen kaikelle sivistykselle. Musikaalista taitoa katsottiin muinaisessa Kreikassa niin tähdelliseksi, että jos joku kuulusakin mies tässä suhteessa osoitti vaillinaista kykyä, niin häntä syystä vähäteltiin, ja Sokrates'kin nautti vielä vanhana opetusta kitaran ja lyyran soitossa.

On monesti ja eittämättömästi todistettu, että »työläisjoukoissa piilee hyvinkin voimakas taiteen harrastus, mutta että vaikeat taloudelliset olot suuresti estä-

vät näitten harrastusten kehittymistä». Viktor Rydberg väittää, että yhä harvemmaksi käy kaunotieteellisen kulttuurin aatelisto, jonka henkinen sukutaulu ulottuu Roomaan ja Kreikkaan asti ja joka on saanut sivistyksenä muinaisuuden kauniista teoksista. Tämä johtuu suuressa määrässä siitä, että taide ja kauneus ovat, päinvastoin kuin muinaisessa Kreikassa, joutuneet ylempien kansanluokkien hengen alaisiksi, varsinkin kuvaamataiteet. Näiden suhteen ei pidä vielä paikkaansa ranskalainen puheenparsi taiteesta: »Voir c'est avoir» (nähdä on omistaa). Työväelle on pääasiallisesti jätetty ainoastaan runous (ynnä teatteri) ja musiikki (soitto ja laulu), ja näitä se onkin runsain määrin, vaikka rajoitetulla kannatuksella, harjoittanut. Ja onnellista on, että musiikki kaikista taiteista tunkee ihmisen mieleen syvimmälle; kuinka syvän vaikutuksen se jo tekee pienen lapsen mieleen, sitä on suuri ranskalainen kirjailija Romain Rolland kuuluisassa teoksessaan »Jean Cristophe» erikoisen kauniisti kuvannut.

Maailman mainiot kirjailijat Rousseau ja Tolstoi eivät antaneet mitään arvoa taiteelle yleensä, mutta Goethe sitävastoin antaa seuraavan neuvon: »Pitäisi joka päivä katsella kaunista taulua, kuunnella hyvää musiikkia, lukea arvokasta kirjaa ja tehdä ainakin yksi hyvä teko.» Damon, Perikleen opettaja, kuvasi soiton vaikutuksen ihmisiin väitteellä, että tapojen höllittämiseksi tai uudistamiseksi kansassa riittäisi yhden kielen lisääminen tai katkaiseminen kanteleessa. Ja suuri säveltäjä Richard Wagner lausuu kirjassaan »Taide ja vallankumous»: »Nouskaamme jokapäiväisyyden kurjuudesta kalpeine rahasieluineen vapaaseen taiteelliseen inhimillisyyteen säteilevine maailmansieluineen; teollisuuden rasittuneista päiväpalkkalaisista tahdomme kaikki muuttaa kauniiksi voimakkaiksi ihmisiksi, joille maailma kuuluu nautinnon iäti pulppuavana lähtenä.»

Niin, herättäkäämme taas eloon muinaiskreikkalainen henki, joka kehittyi muinaisuuden korkeimman

kulttuurin kannattajaksi ja koko seuraavan kulttuurin perustajaksi silloisen kasvatuksen kahden tärkeimmän välikappaleen, urheilun ja musiikin, avulla, joista toinen loi terveen ja kauniin ruumiin ja toinen herätti eloon ihmissielun syvimmät ja puhtaimmat tunteet, joista saavat alkunsa ylevät aatteetkin ja korkeat ihanteet ihmiskunnan suuressa kehitysjaksossa.

5. 6. 24.

TEATTERI KASVATUSLAITOKSENA.

»Oi kuinka jäljetönnä kulkee taide näytelmän,
Tuo ihmeen kaunis, silmiemme ohi;
Kuin taltan kuvat, ihailtavat, runon laulelmat
Viel' vuosituhansien jälkeen elää,
Tääll' kuolee taiteen tenho taiteilijan kanssa pois,
Ja niin kuin sävel korvissamme haihtuu,
Niin kuolee heti tuokionkin ihmeluoma pois;
Ei maine tämän taiteen enää pysy.
Se taide vaikee on ja haihtuva sen kiitos myös
Ja seppeleitä ei suo sille jälkipolvet.»

Näin laulaa surunvoittoisesti suuri saksalainen runoilija Schiller, ja eräs etevä skandinavialainen esteetikko väittää, että näyttelijän taide »kirjoittaa veteen». Voisi samalla tavalla sanoa, että tanssijatar ja laulajatar kirjoittavat veteen.

Onko meillä siis syytä väheksyä näitä taiteita ja vähäiseksi arvioida näiden taiteitten harjoittajain merkitystä? Eivätkö siis merkitse suuriakaan Coquelin, Sarah Bernhardt, Eleonora Duse, Isadora Duncan, Jenny Lind, Kristina Nilsson, Adelina Patti?

Tarkastakaamme asiaa ja etenkin näytelmätaiteen asiaa hiukan lähemmältä.

Elämä on toimintaa, vieläpä taisteluakin. Kuuluisa